

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Petra Šebka a soudců Mgr. Jana Jiráska, Ph.D., a JUDr. Terezy Matuškové, v právní věci

žalobce: **Ing. D. F.**
bytem X
zastoupený advokátem JUDr. Michaellem Bartončíkem, Ph.D.
sídlem Koliště 55, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **náčelník Generálního štábu Armády České republiky**
sídlem Vítězné náměstí 1500/5, 160 01 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 3. 2025, č. j. MO 239868/2025-1304,

takto:

- I. Rozhodnutí náčelníka Generálního štábu Armády České republiky ze dne 12. 3. 2025, č. j. MO 239868/2025-1304, a rozhodnutí velitele Velitelství výcviku – Vojenské akademie ze dne 27. 11. 2024, č. j. MO 973475/2024-1970, ve znění rozhodnutí ze dne 14. 1. 2025, č. j. MO 45264/2025-1970, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 15 270 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta JUDr. Michaela Bartončíka, Ph.D.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Soud se v této věci zabýval náhradou škody na zdraví podle § 115 odst. 1 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. Předmětem posouzení bylo především to, zda správní orgány unesly své důkazní břemeno a zajistily dostatečné podklady pro svůj závěr, že žalobce neutrpěl služební úraz.
2. Žalobce byl od roku 1987 vojákem z povolání. V roce 2018 byl z důvodu ztráty zdravotní způsobilosti shledán neschopným služby pro rozvoj X po návratu ze zahraniční mise v Iráku v roce 2008. V roce 2018 mu byl současně přiznán invalidní důchod II. stupně pro X.
3. Dne 9. 7. 2018 podal žalobce žádost o přiznání náhrady škody na zdraví podle § 115 odst. 1 zákona o vojácích z povolání spočívající v náhradě za ztrátu na služebním platu po dobu neschopnosti výkonu služby a po skončení neschopnosti výkonu služby, náhradě za ztížení společenského uplatnění, náhradě za účelně vynaložené náklady spojené s léčením a v jednorázovém mimořádném odškodnění ve výši stodvacetinásobku minimální mzdy dle § 116 písm. a), b), d) e) a f) zákona o vojácích z povolání.
4. Žalobce tvrdil, že k psychickému poškození jeho zdraví došlo v důsledku služebního úrazu. Uvedl, že byl v roce 2008 nasazen v Iráku jako jediný člen Armády ČR mimo mezinárodní zónu („GREEN ZONE“) na předstunuté operační základně amerických speciálních sil „SHIELD“ ve čtvrti SADR CITY („RED ZONE“). Zde působil v mobilním poradním týmu strategické úrovně na iráckém Ministerstvu vnitra. Součástí jeho mise byly každodenní pozemní přesuny v konvojích po Bagdádu a kombinované letecké a pozemní cesty na území celého Iráku. V průběhu poměrně dlouhého správního řízení žalobce postupně upřesňoval jednotlivé incidenty, které považoval za subsumovatelné pod definici služebního úrazu. Zařadil mezi ně raketové útoky v jeho bezprostřední blízkosti, výstřely, požáry, nastřelení konvoje (mj. i nastřelení vrtulníku a na něj reagující odpovědnou střelbu vrtulníku žalobce), přímou i nepřímou palbu na konvoj, evidenci a pobyt na místech uskutečněných teroristických útoků, pravidelné jednotlivé přesuny v nejvíce rizikových oblastech Bagdádu, ostřelování základny, vypálení kanceláře, nemířenou střelbu, či evidenci podminovaných mrtvol.
5. O žádosti rozhodoval poprvé velitel Velitelství výcviku – Vojenské akademie se sídlem ve Vyškově („správní orgán I. stupně“) dne 19. 10. 2018. K odvolání žalobce žalovaný toto rozhodnutí potvrdil, ovšem obě rozhodnutí následně zrušilo Ministerstvo obrany v přezkumném řízení. Také druhé rozhodnutí správního orgánu I. stupně ze dne 9. října 2020, č. j. MO 292472/2020-1970, bylo k odvolání žalobce žalovaným potvrzeno. Toto rozhodnutí žalovaného ale zdejší soud zrušil rozsudkem ze dne 28. 6. 2023, č. j. 31 Ad 7/2021-90 („zrušující rozsudek“). Soud konstatoval, že duševní choroba žalobce není nemocí z povolání, neboť není uvedena v příloze nařízení vlády č. 290/2015 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání. Dále soud dospěl k závěru, že správní orgány nedostatečně zjistily skutkový stav věci. Uložil jim proto, aby v dalším řízení učinily součástí správního spisu záznamy o službě žalobce a další podklady. Na jejich základě měly posoudit, zda jednotlivé žalobcem tvrzené děje samostatně či vcelku byly excesivní, a lze je tak považovat za služební úraz, nebo zda nepřekročily přípustnou míru tlaku a stresu, která je pro vojáky na misi běžná, přičemž tuto míru měly správní orgány definovat. Závěrem se měl žalovaný podle soudu v případě, že neshledá odpovědnost za služební úraz, zabývat též tím, zda nejsou

splněny podmínky odpovědnosti státu za škodu při výkonu služby porušením právní povinnosti dle § 112 zákona o vojácích z povolání.

6. Žalovaný po vrácení věci zrušil rozhodnutí správního orgánu I. stupně, který následně doplnil listinné podklady a provedl výslech tří svědků. Poté správní orgán I. stupně vydal ve věci v pořadí již třetí rozhodnutí ze dne 27. 11. 2024, č. j. MO 973475/2024-1970. Dospěl k závěru, že zdravotní problémy, kterými žalobce trpí, nejsou důsledkem pracovního úrazu, odškodnění mu tudíž nepřiznal. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, které žalovaný rozhodnutím ze dne 12. 3. 2025, č. j. MO 239868/2025-1304 („napadené rozhodnutí“), zamítl a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

7. Žalobce napadenému rozhodnutí vytýká nesprávné zjištění skutkového stavu, vadné právní posouzení a nepřezkoumatelnost. Neztotožňuje se se závěrem, že neutrpěl pracovní úraz. Poškození zdraví žalobce je psychického charakteru, neprojevalo se tedy bezprostředně v momentě úrazu. Správní orgány by měly zohlednit afektní a emocionální povahu úrazu. Z charakteru poškození zdraví je zřejmé, že má základ v katastrofických zkušenostech. Vzhledem k povaze absolvovaných misí pak původ musí nutně pocházet z mise v Iráku v roce 2008.
8. Důkazní břemeno tíží správní orgány. Ty měly opatřit potřebné důkazy k působení žalobce na misi a k tvrzeným úrazovým dějům, aby byly schopny řádně vyhodnotit skutkový stav. Tak se ale nestalo, byť žalobce celou řadu důkazů označil. Žalobce byl odloučen od jednotky a jako první český voják působil v RED ZONE jako poradce iráckého ministerstva vnitra. Z hlediska úkolování tak podléhal policejním složkám pod americkým velením, nikoliv českému nadřízenému. Armáda však buďto nedisponuje žádnými relevantními informacemi o působení žalobce na misi, anebo je z neznámého důvodu nepředložila. Tuto výtku vznesl žalobce již v odvolání a žalovaný se s ní nijak nevypořádal.
9. Ani důkazy, které správní orgány shromáždily, nehodnotily správně. Důkazy má hodnotit sám správní orgán a nemá si toto hodnocení nechat jakkoliv zprostředkovávat, jak se stalo v případě zpráv Velitelství pro operace. Převzatá tvrzení správního orgánu I. stupně o konstantní bezpečnostní situaci navíc objektivně nevypovídají o dění v průběhu celé mise, ani o konkrétním výkonu činnosti žalobce. Ani následně doložená týdenní hlášení 4. a 5. kontingentu nic nedokládají o individualizované činnosti žalobce na odloučeném pracovišti. Žalobce nikdy nebyl podřízen svědkovi mjr. G.; nebylo ani formálně možné, aby major velel podplukovníkovi. Neplynula mu tedy vůči němu žádná ohlašovací povinnost. I z vyjádření svědka je jasné, že měl osoby na odloučených pracovištích jen v tabulce, neznal jejich program a pouze je technicky a logisticky zabezpečoval. Jedinou určenou kontaktní osobou pro žalobce byl pplk. K. S tím také vedl neutajovanou i utajovanou korespondenci. Jednotlivé incidenty hlásil na „SOC MO“ (nynější Velitelství pro operace). Z pochopitelných důvodů je však tehdy za úrazové děje neoznačoval a jako úrazy nehlásil. Velitelství pro operace sice zpochybnilo, že by byl kontaktní osobou žalobce pplk. K., neuvedlo však, kdo jiný měl kontaktní osobou být. Navíc Velitelství pro operace ani jiný orgán nepředložilo žádnou komunikaci s žalobcem, byť je zřejmé, že probíhala (žalobce část neutajované e-mailové komunikace předložil). Komunikací, která probíhala utajovanými kanály, žalobce nedisponuje, na rozdíl od správních orgánů. Její případná absence nemůže jít k tíži žalobce. Zátěž žalobce je třeba hodnotit v kontextu celé mise a všech událostí na ní a nelze ji paušálně srovnávat s nasazením speciálních sil nebo jen obecně poukazovat na

standardní průběh mise a nároky, které se od profesionálního vojáka očekávají. Tvrzení žalobce pak nevyvrací ani zpráva Vojenského zpravodajství.

10. Žalobce již není schopen s odstupem času doložit přesné datum, hodinu a průběh incidentů, byť si své informační povinnosti plnil. Je pochopitelné, že tehdy bral žalobce tyto incidenty jako součást své práce, většina z nich svou povahou odpovídala nasazení žalobce v probíhající válce. To ale nic nemění na tom, že žalobcem vyjmenované události je třeba vnímat jako nenadálé, netypické, zjevně intenzivní a žalobcem neovlivnitelné, jež ani u vojáka z povolání nejsou ničím standardním. Nestandardnost je patrná i z toho, že dokumentace předložená Velitelstvím pro operace popisuje situaci zcela odlišně od toho, co zažil žalobce.
11. Žalobce se ohradil proti zdůrazňování jeho souhlasu s pobytem v RED ZONE. Souhlas s vysláním na misi nic nevypovídá o dopadech a působení uvedených incidentů na žalobce v konkrétní moment. Podle žalobce správní orgány jednoznačně a přezkoumatelně neidentifikovaly, které situace lze v misi považovat za běžné, a které již je nutné vnímat za mimořádné.
12. Žalovaný se dostatečně nezabýval ani zbytkovou odpovědností dle § 112 zákona o vojácích z povolání. Žalovaný verifikoval postup správního orgánu I. stupně, aniž by řádně zjistil skutkové okolnosti. Nemohl proto uzavřít, že nedošlo k porušení povinnosti Armády ČR.
13. Žalobce rovněž napadá nesprávný procesní postup při dokazování, jelikož důkazy shromážděné správním orgánem I. stupně nebyly provedeny ani při ústním jednání, ani mimo něj. Žalovaný shodnou námitku uvedenou v odvolání vypořádal jen obecně. Absence řádného provedení důkazů listinami přitom žalobce krátí na procesních právech a má dopad na řádné zjištění skutkového stavu.
14. Na základě výše uvedeného proto žalobce navrhl, aby soud obě rozhodnutí správních orgánů zrušil a věc vrátil správnímu orgánu I. stupně k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

15. Dle žalovaného lze postoj žalobce k dokazování shrnout tak, že pokud není výsledkem dokazování závěr, který by přisvědčoval uplatněnému nároku, je dokazování nedostatečné. Takový postoj je však evidentně nesprávný. Nelze očekávat, že služební orgán poté, co žalobce předloží časově a místně neukotvený seznam incidentů, bude u každého z nich prokazovat, že se nestal. Opatřené důkazy dle žalovaného poskytují dostatečný podklad pro posouzení bezpečnostní situace a stanovení míry rizika. Námitky žalobce proti hodnocení stanoviska Vojenského zpravodajství jsou dle žalovaného nelogické. Psychické následky se jistě mohou projevit až s časovým odstupem, ovšem vědomost o prožití násilné, extrémní a vybočující situace musí být přítomna bezprostředně. Tak tomu u žalobce nebylo – sám žalobce v jednom z e-mailů z doby mise uvedl, že riziko a zátěž, kterým je vystaven, se nemůže rovnat situaci vojáků speciálních jednotek. Nelze souhlasit ani se stanoviskem, že sama diagnóza je důkazem úrazového děje. Z posudků nevyplývá, že by příčinou diagnózy měl být úrazový děj ve smyslu judikatury.
16. Oprávněné nejsou ani výtky žalobce k posouzení odpovědnosti podle § 112 zákona o vojácích z povolání, správní orgány se zabývaly relevantními okolnostmi.

17. Důkazy byly v řízení provedeny řádně. Účastník nemusí být informován o jejich provedení přečtením listin. Žalobce měl možnost se s podklady seznámit ve spisu, což také učinil. Není tak zřejmé, jakým způsobem měl užítý postup zkrátit práva žalobce.
18. S ohledem na výše uvedené žalovaný navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Posouzení věci

19. Žaloba je důvodná.

IV/A) Obecná východiska – psychické poškození zdraví jako služební úraz

20. Podle § 115 odst. 1 zákona o vojácích z povolání stát odpovídá za škodu na zdraví, kterou voják utrpěl při výkonu služby, v přímé souvislosti s ním nebo pro výkon služby (dále jen „služební úraz“).
21. Pokud jde o výklad pojmu „služební úraz“, z důvodové zprávy k zákonu č. 221/1999 Sb., vyplývá, že „odpovědnost státu za škodu způsobenou vojákově je upravena obdobně jako v zákoníku práce...“ (tisk 139/0, Poslanecká sněmovna Parlamentu, 3. volební období, www.psp.cz). Analogicky je proto možné použít příslušnou úpravu v zákoně č. 262/2006 Sb., zákoník práce.
22. Podle § 269 odst. 1 zákoníku práce je zaměstnavatel povinen nahradit zaměstnanci škodu nebo nemajetkovou újmu vzniklou pracovním úrazem, jestliže škoda nebo nemajetková újma vznikla při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním.
23. Podle § 271k zákoníku práce je pracovním úrazem pro účely tohoto zákona poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, došlo-li k nim nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním (§ 273 a 274).
24. Ke vzniku odpovědnosti státu za škodu na zdraví, kterou voják utrpěl v souvislosti se služebním úrazem, je třeba splnění tří předpokladů: existence služebního úrazu, vznik škody a příčinná souvislost mezi služebním úrazem a vznikem škody.
25. První předpoklad, úraz, je definován jako porucha zdraví, která byla způsobena náhle a vnější příčinou. Toto zevní působení, označované též jako úrazový děj, je zpravidla takovou událostí, která vyvolá u postiženého subjektivní potíže, které mu nedovolují pokračovat v obvyklé práci nebo mu to dovolují jen s určitými potížemi, nebo jej dokonce z práce vyřazují.
26. Za zevní působení je třeba považovat případy zjevného zevního působení, jako působení mechanických jevů, chemických látek (srov. rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 24. 7. 1968, sp. zn. 5 Co 415/68) nebo vakcíny použité při očkování (srov. rozsudek bývalého Nejvyššího soudu SSR ze dne 25. 10. 1979, sp. zn. 6 Cz 16/79). O úrazový děj však může jít i v případech, kdy působení zevních sil zdánlivě chybí. Takovým případem budou situace náhlého poškození zdraví, které nastalo při nárazovém vypětí sil, velké námaze nebo nezvyklém úsilí, kdy pracovní výkon přesahuje hranice obvyklé, každodenně vykonávané práce, anebo je sice konán v hranicích obvyklé těžké práce, ale za nepříznivých okolností, a zaměstnanec na práci svými schopnostmi nestačí (srov. rozhodnutí Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 6. 1961, sp. zn. 4 Co 172/61, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 2. 2008, sp. zn. 21 Cdo 1508/2007)

27. Již bývalý Nejvyšší soud ČSR dospěl k závěru, že poškozením zdraví se rozumí nejen poškození tělesné, ale také psychické (srov. stanovisko ze dne 27. 1. 1975, sp. zn. Cpj 37/74). Nejvyšší soud se pak k otázce psychického poškození zdraví pracovním úrazem podrobně vyjádřil v nedávném rozsudku ze dne 26. 1. 2024, sp. zn. 21 Cdo 3408/2022, publ. pod č. Rc 7/2025 (ústavní stížnost proti němu byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 29. 5. 2024, sp. zn. IV. ÚS 798/24). Závěry, ke kterým Nejvyšší soud dospěl, jsou přitom plně použitelné i v nyní projednávané věci (s výjimkou rozložení důkazního břemene – viz v další části rozsudku):

„K poškození psychického zdraví (představujícím psychické trauma) v důsledku traumatizující události může dojít současně s poškozením tělesného zdraví, ale též samostatně, aniž by došlo k poškození tělesného zdraví zaměstnance. V prvním případě se zevní příčiny poškození psychického zdraví budou zpravidla překrývat se zevními příčinami tělesného poškození zdraví. Zevní příčinou samostatného poškození psychického zdraví zaměstnance mohou být různé traumatizující události na pracovišti, jež extrémně vybočují z běžných, každodenních podmínek výkonu práce (na které nemůže být zaměstnanec připraven), jako například nepřiměřeně (extrémně) tvrdá kritika ze strany vedoucího zaměstnance, obdobné agresivní jednání ze strany spoluzaměstnance, popř. jiné osoby nebo jiná traumatizující událost (těžká nehoda, jiné neštěstí na pracovišti, násilný trestný čin apod.), které postiženého zaměstnance zasáhly do té míry, že u něj vyvolaly mimořádně intenzivní stresující zážitek. Nejedná se přitom jen o situace (...), kdy je zaměstnanec touto událostí zasažen jako její přímý účastník (tím, že se jedná o útok směřující přímo proti jeho osobě, nebo o jinou událost, která mu bezprostředně hrozí vážným poškozením tělesného zdraví), ale též o situace, kdy je zaměstnanec jen pozorovatelem (svědkem) takové události. Podstatné je, že traumatizující události byl zaměstnanec vystaven při plnění svých pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním a že událost u něj vyvolala (byla způsobilá vyvolat) mimořádně intenzivní stresující zážitek (spojený například s obavou o osud zasažených spoluzaměstnanců nebo s uvědoměním si fatálních následků, jež by zaměstnance postihly, kdyby se v místě působení události sám nacházel), který vedl k poškození jeho psychického zdraví. (...)

[N]a traumatizující událost jako kvalifikovanou zevní příčinu poškození psychického zdraví je možno usuzovat jen v případě, byl-li zaměstnanec vystaven jejímu přímému působení buď jako její účastník, nebo pozorovatel. Vnímání pouhých vedlejších (sekundárních) projevů události (jako například hluku, zviřeného prachu, prchajícího davu lidí apod.), byť extrémně vybočující z běžných, každodenních podmínek výkonu práce zaměstnance, takovou kvalifikovanou zevní příčinou není; tyto projevy samy o sobě nejsou způsobilé vyvolat mimořádně intenzivní stresující zážitek, neboť vždy ještě záleží na tom, do jakých souvislostí si vnímající osoba – aniž v daném okamžiku má jiné poznatky o události – tento prožitek při jeho emocionálním zpracování ve své mysli dá. (...)

Na základě podaného výkladu lze potom uzavřít, že posttraumatická stresová porucha, která se u poškozeného zaměstnance vyvinula v důsledku mimořádně intenzivního stresujícího zážitku vyvolaného událostí, jež se odehrála na pracovišti, které byl tento zaměstnanec jako její přímý účastník nebo pozorovatel (svědek) vystaven při plnění svých pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním a která současně extrémně vybočovala z běžných, každodenních podmínek výkonu práce, je poškozením zdraví způsobeným pracovním úrazem (...).“

28. K tomu, aby mohlo být poškození zdraví definováno jako úrazové, musí být působení vnějších vlivů náhlé. Za úraz proto nelze považovat zdravotní komplikace s delším časovým průběhem, u kterých není zřejmé, kdy došlo k prvotnímu poškození a projevují se pouze následky po časovém odstupě (rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 7. 12. 2016, č. j. 36

Ad 9/2015-56). Soud současně připomíná své závěry z předchozího rozsudku, tedy že řada dílčích událostí, které by samy o sobě úrazový děj nenaplnovaly, může být úrazovým dějem jako celek.

IV./B) Obecná východiska – důkazní břemeno

29. V řízení o odškodnění pracovního úrazu před civilními soudy má žalobce (poškozený zaměstnanec) procesní povinnost tvrdit a posléze i prokázat všechny předpoklady potřebné pro vznik odpovědnosti za škodu (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2024, sp. zn. 21 Cdo 3408/2022, bod 20). V případě škody způsobené služebním úrazem podle § 115 odst. 1 zákona o vojácích z povolání je však situace diametrálně odlišná. Posuzování podmínek náhrady škody se děje v řízení ve věcech služebního poměru podle § 145 odst. 1 písm. c) zákona o vojácích z povolání, přičemž nestanoví-li tento zákon jinak, platí pro takové řízení zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.
30. Podle § 3 správního řádu je správní orgán povinen postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Podle § 51 správního řádu lze k provedení důkazu užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci, a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy.
31. Z citovaných ustanovení vyplývá, že řízení o náhradě škody způsobené služebním úrazem podle zákona o vojácích z povolání je správním řízením, které je ovládáno zásadou materiální pravdy a zásadou vyšetřovací. Je proto povinností služebního funkcionáře zjistit skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Důkazní břemeno tedy leží na služebním funkcionáři – správním orgánu; účastníka řízení tíží pouze povinnost poskytovat služebnímu orgánu potřebnou součinnost.
32. K výše uvedeným závěrům ohledně důkazního břemene dospěl zdejší soud již v minulém zrušujícím rozsudku a zavázal správní orgány, aby správní spis doplnily o podklady týkající se služby žalobce. Na jejich základě pak měly posoudit, zda žalobce utrpěl služební úraz. Zdejší soud přitom předpokládal, že takové podklady (hlášení, rozkazy, rozhodnutí, zprávy, personální záznamy, depeše...) existují, resp. že si je správní orgány mohou vyžádat od příslušných součástí Armády ČR či Ministerstva obrany. Soud se proto dále nezabýval tím, jak postupovat, pokud se potřebné podklady shromáždit nepodaří. S ohledem na závěry soudu uvedené níže v části IV./C) je však nezbytné, aby soud princip důkazního břemene a důsledky jeho neunesení podrobněji rozebral. Z obou žalobou napadených správních rozhodnutí se totiž zdá, že správní orgány si svého důkazního břemene a dopadů jeho neunesení nejsou vědomi.
33. V případě zjišťování skutkového stavu ohledně služebního úrazu mohou nastat v zásadě tři modelové situace. V prvním případě se správnímu orgánu ve spolupráci s poškozeným podaří shromáždit dostatečné podklady, které bez důvodných pochybností prokáží úrazový děj, jak jej tvrdil poškozený voják. V druhém případě z dokazování vyplyne, že se úrazový děj buď vůbec nestal, nebo se stal jinak a zákonné podmínky služebního úrazu nenaplní. To samozřejmě neznamená, že by mělo v průběhu správního řízení dojít k prokazování negativní skutečnosti, jak namítá žalovaný. Jde pouze o to, že služební orgán zjistí skutečnosti, které buď skutkovou verzi poškozeného zcela vyvrátí (např. se ukáže, že k úrazu vůbec nedošlo a voják potíže simuloval, nebo sice došlo, ale voják v tu dobu čerpal dovolenou apod.), nebo ji (z právního hlediska) významně korigují (např. se odhalí, že si voják úraz způsobil pod vlivem alkoholu). Ve všech těchto případech však bude závěr

správního orgánu postaven na zjištěném skutkovém stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.

34. Třetí modelový případ, ke kterému by z povahy věci mělo docházet jen výjimečně, nastane tehdy, pokud se správnímu orgánu nepodaří prostřednictvím dokazování zjistit skutkový stav věci bez důvodných pochybností. Jinými slovy jde o situaci, kdy se správnímu orgánu přes veškeré úsilí nepodaří ani potvrdit, ani vyvrátit, ani (právně významně) korigovat skutkovou verzi poškozeného o vzniku služebního úrazu. Správní orgán tím neunese své důkazní břemeno. To ovšem nemůže znamenat, že by byl správní orgán z tohoto důvodu oprávněn zamítnout žádost poškozeného vojáka o odškodnění služebního úrazu. Zamítal by totiž žádost výlučně proto, že sám porušil svou zákonnou povinnost obsaženou v § 3 správního řádu. V případě posuzování nároku vojáka na odškodnění služebního úrazu má proto neusnesení důkazního břemene správním orgánem jediný myslitelný důsledek: správní orgán je v takovém případě povinen vzít za svá skutková tvrzení poškozeného vojáka a ty bez dalšího považovat za zjištěný skutkový stav věci. Na jeho základě je pak povinen posoudit, zda se jedná o služební úraz a zda je na místě jej odškodnit.

IV./C) Posouzení úrazového děje v projednávané věci

35. Žalobcem tvrzené psychické poškození zdraví, které je dlouhodobého charakteru a projevilo se s odstupem, by mohlo být služebním úrazem, pokud bylo způsobeno krátkodobými náhlými zevními vlivy. Tyto vlivy pak musely nějakým způsobem excesivně přesahovat hranice obvyklé náplně práce žalobce. Nemusí jít přitom o jedinou příčinu úrazu, nýbrž stačí, pokud jde o jednu z příčin, avšak důležitou, podstatnou a značnou (rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 7. 12. 2016, č. j. 36 Ad 9/2015-56).
36. Úrazový děj je tak vždy individuálně posuzován ve vztahu ke konkrétnímu pracovnímu zařazení a konkrétní osobě vykonávající danou práci. Jak již konstatoval ve zrušujícím rozsudku zdejší soud, je třeba odlišným způsobem posuzovat běžnou náplň práce v případě kancelářských činností, a v případě příslušníka bezpečnostního sboru v aktivní službě. Obecně proto nelze považovat nasazení vojáka do válečného konfliktu za skutečnost, která by automaticky mohla a měla vést ke konstatování pracovního úrazu vyplývajícího z plnění bojových úkolů. Pouhé nasazení žalobce v rámci RED ZONE v Bagdádu proto znaky služebního úrazu nenaplnuje. Soud nicméně ve zrušujícím rozsudku uložil správním orgánům doplnit spisový materiál tak, aby z něj bylo zjištěné, jakou činnost žalobce na misi vykonával a co bylo běžnou náplní jeho práce. Dále se měly seznámit s jednotlivými událostmi, které žalobce prožil, aby byly schopny posoudit, zda jednotlivě či ve svém souhrnu naplňují definici služebního úrazu.
37. Na tomto místě je však soud nucen konstatovat, že správní orgány jim uložené povinnosti nedostály. Spisový materiál totiž neobsahuje dostatečné podklady pro žalovaným přednesený závěr, že žalobcem tvrzené incidenty nemohly být úrazovým dějem. Správní orgán I. stupně přitom zpočátku postupoval v intencích právního názoru krajského soudu, neboť si vyžádal podklady od Velitelství pro operace a Vojenského zpravodajství a dále provedl výslech tří svědků. Na základě poznatků, které tímto způsobem získal, však nemohl žádost žalobce zamítnout.
38. Velitelství pro operace na žádost správního orgánu I. stupně reagovalo stručným sdělením ze dne 19. 12. 2023 (č. l. 60 správního spisu), v němž pouze obecně shrnulo bezpečnostní situaci v místě nasazení v roce 2008 s tím, že vyplývá z výkazů operačního úkolu,

zpravodajských hlášení a týdenních hlášení, aniž by ke sdělení připojilo jakoukoliv dokumentaci, ze které údajně vycházelo. V doplňující odpovědi ze dne 17. 4. 2024 (č. l. 74 správního spisu) pak Velitelství pro operace své předchozí vyjádření poněkud popřelo, neboť tvrdilo, že se podařilo dohledat pouze týdenní hlášení 5. kontingentu Armády ČR za období od konce září do začátku listopadu 2008. Dále zaslalo zpravodajské informace a týdenní hlášení 4. kontingentu z května 2008 a rozkazy velitele 5. kontingentu o dovolené a služebním volnu žalobce s tím, že „žádné jiné relevantní podklady nebyly v archivu dohledány“. Závěrem označilo další návrhy důkazů žalobce za vymyšlené a účelové, neboť telefonické hovory a závěrečné briefinky po skončení zahraničních operací nejsou v resortu Ministerstva obrany pořizovány a ukládány. V posledním sdělení ze dne 30. 9. 2024 (součást č. l. 94 správního spisu) Velitelství pro operace konstatovalo, že pohovor s žalobcem před vysláním na misi se nachází v jeho osobním spisu. Ke změně místa nasazení odkázalo na § 6 odst. 1 zákona o vojácích z povolání. Konečně k žádosti správního orgánu I. stupně o zaslání hlášení, která měl žalobce zasílat plk. K., a písemného vyhodnocení mise, které měl žalobce přednést před plk. M., Velitelství pro operace uvedlo, že plk. K. jednoznačně nebyl osobou primárně určenou k přebírání žalobcových hlášení a plk. M. nebyl v dané době zařazen na SOC MO.

39. Soud musí konstatovat, že Velitelství pro operace výše uvedenými sděleními značně vybočilo z role, která mu v tomto správním řízení přísluší. Jeho úkolem bylo pouze shromáždit pro potřeby správního orgánu I. stupně podklady týkající se mise žalobce v Iráku v roce 2008. V žádném případě nemělo jakkoliv hodnotit důkazní návrhy žalobce, důvodnost jeho námitek nebo oprávněnost jeho nároku. Tato pravomoc náleží výlučně správnímu orgánu I. stupně. Výsledek práce Velitelství pro operace pak v žádném případě nelze označit za uspokojivý. S ohledem na princip přímosti při provádění důkazů není přípustné, aby samo Velitelství pro operace na základě jenom jemu dostupných podkladů vytvořilo a předložilo správnímu orgánu I. stupně pouze jakýsi „výťah“ z těchto podkladů. Je naopak nezbytné, aby poskytlo zdrojové materiály, tj. hlášení, zprávy, rozkazy apod., aby si z nich správní orgán prvního stupně mohl sám učinit obrázek o skutkovém stavu věci. Velitelství pro operace tento deficit prvního sdělení částečně napravilo, neboť k druhému sdělení připojilo právě některé zdrojové dokumenty, z nichž jeho první sdělení vycházelo. Nutno ovšem podotknout, že jde o listiny s jen omezenou vypovídající schopností pokrývající jen část doby působení žalobce v Iráku, přičemž informace v nich uvedené se často jen mechanicky opakují a popisují spíše jen obecnou situaci. Jediným přímým důkazem o působení žalobce na misi v Iráku v roce 2008 jsou tak poněkud paradoxně rozkazy o jeho dovolené a služebním volnu.
40. Velitelství pro operace přitom neuvedlo žádné konkrétní odůvodnění, proč další či jiné dokumenty (včetně žalobcem k důkazu navrhovaných situačních analýz či hlášení URNA) nepředložilo, resp. z jakých důvodů (s odkazem na konkrétní ustanovení zákonných norem nebo vnitřních předpisů). Není tak zřejmé, zda se takové dokumenty týkající se žalobce shromažďovaly a pokud ano, proč je nelze předložit. Soud přitom nevylučuje, že Velitelství pro operace žádnými dalšími podklady k této věci nedisponuje. Pak je ale třeba si uvědomit, že tato skutečnost nemůže být kladena k tíži žalobce, nýbrž že může vést k neunesení důkazního břemene ze strany správních orgánů.
41. Ve vztahu k hlášením pro plk. K. a vyhodnocení mise pro plk. M. pak argumentace Velitelství pro operace postrádá základní logiku. Namísto toho, aby se Velitelství pro operace pokusilo dohledat žalobcem označená hlášení a závěrečnou zprávu, vystačilo si s

tvrzením, že žalobce nemohl komunikovat výlučně s plk. K., takže jeho tvrzení vyhodnotilo jako zavádějící. Otázka, zda žalobce mohlo komunikovat i s někým jiným, jeho tvrzení o podaných hlášeních nijak nevyvrací. Velitelství pro operace ve svém sdělení potvrdilo, že hlášení ze zahraničních misí byla na SOC MO skutečně přebírána a předávána písemně veliteli. Je potom zcela irelevantní, zda taková hlášení žalobce přebíral plk. K. nebo jiná osoba. Obdobně otázka, kde byl v letech 2008 – 2010 služebně zařazen plk. M., nic nevypovídá o tom, zda mu žalobce prezentoval své vyhodnocení mise. Nejde o relevantní důvod, pro nějž by se Velitelství pro operace nemělo pokusit písemné vyhodnocení mise dohledat.

42. Podobně soud hodnotí sdělení Vojenského zpravodajství ze dne 22. 8. 2024. Správní orgán I. stupně se na něj obrátil s žádostí o zaslání hlášení žalobce o jednotlivých (bližší popsanych) incidentech, případně o sdělení, zda k takovým hlášením žalobce Vojenskému zpravodajství mohlo dojít telefonicky a zda byl takový způsob možný a obvyklý. Na to mu byla doručena následující odpověď: „*Vojenské zpravodajství nedisponuje žádnými poznatky potvrzujícími sdělení Ing. D. F. pplk. v záloze, které uvedl při výslechu na podporu oprávnění svého nároku*“. Jakkoliv soud rozumí určité opatrnosti ze strany zpravodajské služby, její odpověď je zcela neurčitá, přičemž není vůbec zřejmé, proč tomu tak je. Vojenské zpravodajství nebylo dotazováno na „poznatky“, nýbrž mělo předložit hlášení žalobce o katastrofických incidentech a sdělit, zda byla či mohla být sdělována telefonicky. Na tuto velmi jednoduchou otázku Vojenské zpravodajství odpovědět nedokázalo. Pokud se žalovaný domnívá, že toto sdělení vyvrací tvrzení žalobce, že hlásil incidenty Vojenskému zpravodajství, pak se mýlí, neboť nic takového ze sdělení nevyplývá. Otázka, zda žalobce hlásil konkrétní incidenty Vojenskému zpravodajství, zůstala v řízení neobjasněna.
43. Významné informace o působení žalobce v Iráku a o možných úrazových dějích pak nepřinesly ani svědecké výpovědi. Svědci G. a D. měli jinou náplň práce, na iráckém ministerstvu vnitra nepracovali a o náplni práce žalobce nic konkrétního nevěděli. Svědek J. sice žalobce ve funkci vystřídal, tím pádem však ve vztahu k inkriminované době a tvrzeným incidentům nemohl žádnými informacemi disponovat. Navíc uváděl, že se v jeho případě jednalo zejména o metodickou činnost. Pokud by však běžnou činností žalobce měl být čistě mentoring a pomoc lze jen těžko uzavřít, že žalobcem tvrzené incidenty z jeho běžné náplně služby nevybočují a že nemohou naplnit definici služebního úrazu.
44. Z důkazů dosud shromážděných správními orgány tak vyplývá v zásadě jen tolik, že žalobce byl v období od 22. 5. 2008 do 22. 12. 2008 nasazen na zahraniční misi v Iráku, přičemž byl jako jediný dislokován mimo svůj (5.) kontingent a působil jako poradce na iráckém ministerstvu vnitra, tedy nevykonával běžnou pracovní činnost zbývajících vojáků spadajících do 5. kontingentu (viz svědecké výpovědi). V květnu 2008 byla situace v Iráku trvale zhoršená, při útocích nebyl nikdo zraněn, všechna bezpečnostní rizika trvala, z hlediska operačního úkolu byla prováděna běžná činnost – ochrana a ostraha (viz týdenní hlášení 4. kontingentu). Souhrnné zpravodajské informace z období 22. 5 – 30. 5. 2008 nadto zmiňují nebezpečí výbušných zařízení na všech základních zásobovacích trasách a vysoké riziko útoku na nízko letící cíle pod 1 000 m. V období od 29. 9. 2008 do 16. 11. 2008 byla situace v prostoru trvale nestabilní, riziko raketových útoků a výbušných zařízení na základně nízké, trvalo riziko únosu a infiltrace protivníka; operačním úkolem 5. kontingentu byla výroba a příprava učebních pomůcek a dále příprava tanků T-72 na cvičné střelby a jejich provedení, úrazy a škody nebyly hlášeny (viz týdenní hlášení

5. kontingentu). Žalobce čerpal v době 8. 9. – 15. 9. 2008 řádnou dovolenou a v době od 16. 9. do 22. 9. 2008 služební volno (vnitřní rozkazy velitele 5. kontingentu č. 2 a 6).
45. Žalobce dále sám předložil několik e-mailů. V e-mailu z 3. 6. 2008 uvedl, že práce jeho týmu spočívá v poradenství iráckému řediteli „NCC“ a vysokým politickým a policejním představitelům. Dále popisoval zhoršenou bezpečnostní situaci na svém pracovišti v RED ZONE. V e-mailech ze dne 25. 6. 2008 řešil s plk. K. mimo jiné to, že o práci v takovýchto bezpečnostních podmínkách nebyla v jeho personálním pohovoru ani zmínka, a dotazoval se, zda je toto riziko možné finančně zohlednit. Plk. K. mu sdělil, že vyšší příplatek mají pouze speciální síly v bojovém nasazení. Toto vysvětlení žalobce akceptoval s tím, že v žádném případě nezažívá to, co kluci ze speciálních sil. V dalších e-mailech adresovaných mimo jiné velvyslanectví v Bagdádu žalobce zmiňuje poškození svého pracoviště a incident s technickým selháním zbraně. V e-mailu z 26. 8. 2008 popisuje velitelství ve Vyškově mimo jiné začátek své mise v Neapoli od 17. 5. do 25. 5. 2008. Zbývající část e-mailů se týká komunikace s „jistým“ panem L., kterému měl žalobce zasílat hlášení o svém působení na iráckém ministerstvu.
46. Podle názoru soudu je takto zjištěný skutkový stav zcela nedostatečný pro posouzení žalobcovy žádosti a pro rozhodnutí o ní. Zjištěné informace o situaci mají spíše obecný charakter, týkají se jen omezeného časového úseku a výhradně kontingentu dislokovaného na základně (GREEN ZONE), nikoliv místa nasazení žalobce. O něm je konkrétně známo pouze to, kdy čerpal dovolenou a služební volno. Jestliže však správní orgány o působení žalobce na misi v Iráku prakticky nic nevědí, pak nemohou dospět k závěru, že neutrpěl služební úraz. Napadené rozhodnutí proto neobstojí.
47. V dalším řízení bude nezbytné, aby se správní orgány pokusily doplnit skutková zjištění o působení žalobce na misi a o tvrzených incidentech. Za tím účelem se mohou opětovně obrátit na Velitelství pro operace, Vojenské zpravodajství, případně na další součásti Armády ČR či Ministerstva obrany, které by mohly mít k věci jakoukoliv relevantní dokumentaci. Z e-mailů předložených žalobcem je zřejmé, že mezi ním a různými osobami probíhala čilá komunikace, přičemž některými jeho zprávami by mohlo disponovat též Ministerstvo zahraničních věcí, resp. Velvyslanectví České republiky v Bagdádu, či jistý pan L. Správní orgány rovněž důkladně zváží provedení dalších důkazů – např. Velitelství pro operace předložilo správnímu orgánu I. stupně seznam 18 vojáků z 5. kontingentu, avšak správní orgán vyslechl tři z nich, aniž by byl zřejmý klíč jejich výběru. Mimo to ve správním spisu jsou založeny úřední záznamy týkající se pohovoru s Ing. A. U. a s Ing. P. M. (č. l. 59 a 61 správního spisu). Tyto úřední záznamy nebyly ve správním řízení nijak dále využity, ačkoliv z výpovědi Ing. U. je zjevné, že ohledně působení žalobce v Iráku je poměrně podrobně informován, neboť spolu byli jednou za dva až tři týdny společně ubytováni. Proč správní orgány nepřistoupily k jeho výsledku (ač na to sám žalobce upozorňoval – viz č. l. 68 správního spisu), není zřejmé. Soud na okraj poznamenává, že správní spis ne vždy respektuje časovou posloupnost vkládaných listin a ne vždy je zřejmé, kdy, kým a proč byla ta která listina do spisu vložena. V této souvislosti soud upozorňuje, že správní orgány opakovaně hovoří o výpovědi žalobce jako poškozeného ze dne 12. 7. 2024, avšak taková výpověď (protokol o ní) není ve spisu založena. V něm je obsažen pouze protokol ze dne 24. 6. 2024 (zařazený nelogicky až za rozhodnutí správního orgánu I. stupně a odvolání žalobce).
48. Jestliže se správními orgány ani po doplněném dokazování nepodaří vyvrátit nebo významně korigovat skutkovou verzi žalobce, budou povinny z této jeho skutkové verze bez dalšího vycházet pro účely rozhodnutí o žalobcově uplatněném nároku.

49. Pro tento případ je pak závěrem nezbytné reagovat na argumentaci žalovaného, že i kdyby byly žalobcem uvedené incidenty vzaty za prokázané, pak by jednotlivě ani ve svém souhrnu nemohly být uznány za úrazový děj. Dle žalovaného se totiž nejednalo o situace extrémní či excesivní; šlo o stres v míře, kterou je profesionální voják povinen snést. Sám žalobce dle žalovaného v e-mailové komunikaci vyloučil, že by byl vystaven zátěži jako příslušníci speciálních sil. Jeho služba v Iráku tedy proběhla standardně; nebezpečí útoků i samotné útoky na koaliční síly byly standardní součástí prostředí, v němž probíhaly vojenské operace.
50. S těmito závěry se soud ztotožňuje pouze zčásti. Jak bylo výše uvedeno, úrazový děj musí být individuálně posuzován ve vztahu ke konkrétnímu pracovnímu zařazení a konkrétní osobě vykonávající danou práci. Při tomto posuzování lze jistě vyjít z obecných hledisek, nelze u nich však skončit, jak to učinil žalovaný. Přihlásil-li se profesionální voják k nasazení v zahraniční misi v oblasti, kde probíhá vnitřní nebo mezinárodní konflikt, musí důvodně očekávat, že jeho život může být v permanentním ohrožení. V tomto ohledu proto nelze považovat za mimořádně stresující zážitek samu zhoršenou bezpečnostní situaci, nutnost nosit ochranné prostředky včetně nabitě zbraně, ale ani ve válečném konfliktu „běžné“ události, které mohou bezprostředně ohrozit vojákův život. Podle názoru soudu proto v obecné rovině skutečně nelze za relevantní stresory považovat přímou či nepřímou střelbu nebo raketové útoky.
51. Tato obecná úvaha ale pro zamítnutí žalobcovy žádosti nepostačuje. Správní orgány totiž musí dále posoudit konkrétní situaci žalobce. V tomto ohledu není relevantní tvrzení žalovaného, že žalobce nebyl vystaven zátěži, které jsou vystaveni příslušníci speciálních sil. To totiž samo o sobě nevylučuje, že žalobce mohl utrpět služební úraz. Z osobního spisu žalobce plyne, že v době odvelení na misi vykonával funkci náčelníka oddělení předpisů vzdušných sil správy doktrín Ředitelství výcviku a doktrín Velitelství sil výcviku a podpory. Na misi v Iráku pak prováděl poradní činnost pro vysoké představitele tamějšího ministerstva vnitra. Z jeho e-mailů i výslechu svědků lze dovozovat, že jeho pracovní náplň měla metodický/poradní charakter včetně případných implementujících cvičení. Pokud tomu tak skutečně bylo, pak se jeho služba v obecné rovině významně nelišila od zbytku 5. kontingentu, jehož značnou část pracovní doby zabírala výroba učebních pomůcek a příprava a realizace cvičných střelb. Na rozdíl od zbytku 5. kontingentu umístěného v GREEN ZONE však byl konkrétní výkon žalobcovy práce dle jeho tvrzení významně odlišný. Mimo jiné spočíval ve velmi častém přesunu v konvojích či vrtulnicích přes nebezpečné území, v pobytu na místech uskutečněných teroristických útoků a v evidenci podminovaných mrtvol včetně jejich odpálení a sbírání. Soudu se ze shromážděných podkladů nejeví, že by tyto události byly obvyklou náplní práce vojáka – metodika na zahraniční misi. Současně nelze *apriori* vyloučit, že tyto události ve svém souhrnu mají pro žalobce charakter mimořádně intenzivního stresujícího zážitku a jsou tedy způsobilé být úrazovým dějem.
52. Závěrem soud pro ilustraci poukazuje na případ řešený Krajským soudem v Ostravě v rozsudku ze dne 11. 9. 2024, č. j. 16 Co 76/2024-113 (dostupný na <https://justice.cz>). Krajský civilní soud se zabýval nárokem báňského záchranáře, který se účastnil záchranné akce v dole po výbuchu metanu, kde vyprošťoval mrtvé horníky, a následně se u něj rozvinula posttraumatická stresová porucha. Krajský soud dopěl k závěru, že „i když byl žalobce záchranářem – profesionálem, právě vzhledem k jedinečným okolnostem případu v podobě dlouhodobého uzavření mrtvol ve vlhkém prostředí dolu s prudkými změnami teploty a s

přinejmenším dočasným přísunem kyslíku, jež způsobily, že byly mrtvoly nejen v pokročilé fázi rozkladu, ale zejména velmi výrazně pokryté či prorostlé houbami a plísněmi, přesáhl tento morbidně bizarní výjev znatelně hranice obvyklého, resp. znamenal extrémně nepříznivou okolnost, kterou žalobce psychicky neunesl. Jak žalobce správně podotkl, na podobné situace se nelze dost dobře připravit v tom smyslu, že ani sebekvalitnější školení či výcvik nemohou docela vyloučit riziko vzniku takovéto duševní poruchy v daném kontextu.“ Zdejší soud k tomu dodává, že povolání báňského záchranáře je v lecčems podobné nasazení profesionálního vojáka ve válečné misi. Voják stejně jako záchranář jsou vystaveni stálému nebezpečí újmy na zdraví či životě a musí být připraveni snášet zvýšený stres prostředí. To však současně neznamená, že je u nich vyloučen vznik psychického služebního úrazu, pokud určitý incident nebo jejich souhrn překročí obvyklé hranice jejich práce.

IV./D) Odpovědnost za škodu dle § 112 zákona o vojácích z povolání

53. Zdejší soud se ve zrušujícím rozsudku obecně zabýval také otázkou odpovědnosti státu za škodu způsobenou vojákovi ve smyslu § 112 zákona o vojácích z povolání. Jelikož však správní orgány dostatečně nezjistily skutkový stav věci pro účely aplikace § 115 odst. 1 zákona o vojácích z povolání, bylo by ze strany soudu předčasné zabývat se odpovědností dle § 112 téhož zákona.
54. Pro potřeby dalšího řízení však soud považuje za vhodné i v tomto případě zdůraznit již jednou výše uvedený princip přimosti při provádění důkazů. Správní orgán I. stupně si opakovaně vyžádal od různých lékařských pracovišť zprávy k prohlídkám a hospitalizacím žalobce. Správnímu orgánu však nebyla poskytnuta kompletní zdravotní dokumentace, případně alespoň ty její části týkající se projednávané věci (jednotlivé lékařské zprávy). Lékařská pracoviště se omezila na útržkovitá konstatování typu „datum, typ vyšetření, závěr“. Tato zprostředkovaná sdělení nejsou pro zjištění skutkového stavu dostatečná, neboť správní orgán ani soud nemají možnost ověřit, zda v nich uvedené informace jsou správné. Současně tyto zkratkovité záznamy mají jen omezenou vypovídající schopnost, neboť z nich nevyplývá např. to, jaké testy byly u žalobce prováděny a s jakým výsledkem apod. Konečně z hlediska vyloučení odpovědnosti státu podle § 112 zákona o vojácích z povolání není dostačující pouze vyjmenovat absolvované lékařské prohlídky, nýbrž je třeba je zasadit do normativního rámce a posoudit, zda byl dodržen. Jinými slovy správní orgán se musí zabývat tím, zda žalobcem absolvované lékařské prohlídky odpovídají svým druhem, obsahem a četností lékařským prohlídkám stanoveným v zákonných/podzákonných/interních předpisech, a zda tedy v jeho případě nedošlo k porušení těchto předpisů (zanedbání vyšetření). Paušální konstatování, že žalobce byl pravidelně sledován a podroboval se předepsaným prohlídkám, je nepřezkoumatelné. Soud přitom připomíná, že jsou-li lékařské prohlídky stanoveny interním předpisem, který není veřejně dostupný, je nezbytné, aby byl takový předpis učiněn součástí správního spisu.

IV./E) Nesprávný procesní postup při dokazování

55. Žalobce namítal, že důkazy shromážděné správním orgánem I. stupně nebyly provedeny ani při ústním jednání, ani mimo něj. Žalovaný k této námitce uvedl pouze následující: „Konečně za neopodstatněné byly shledány i námitky procesního charakteru. Služební orgán postupoval v souladu se všemi pro věc relevantními právními předpisy a dal odvolateli, který je zastoupen advokátem, veškerý prostor pro uplatnění jeho práv, který vyžaduje příslušná právní úprava.“

56. Žalobce se tedy v napadeném rozhodnutí konkrétní odpověď na svoji konkrétní námitku nedozvěděl. Pouze obecné tvrzení o neopodstatněnosti procesních námitek bez jakékoliv další argumentace není dostačující. Žalovaný se s odvolací námitkou nevypořádal, a jeho rozhodnutí je proto v tomto rozsahu také nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Soud přitom věc posuzuje ke dni vydání napadeného rozhodnutí, a vychází jen z odůvodnění správních rozhodnutí. Žalovaný proto nemůže případné nedostatky dohánět až ve vyjádření k žalobě (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2023, č. j. 3 As 256/2021-41). Jakékoliv doplňující úvahy, které žalovaný k otázce dokazování uvedl ve vyjádření k žalobě, tak již nebyly způsobilé napravit vady napadeného rozhodnutí, a soud se jimi proto dále nezabýval.

V. Závěr a náklady řízení

57. Soud z výše uvedených důvodů zrušil žalobou napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního („s. ř. s.“). Jelikož skutkový stav věci vyžaduje rozsáhlé doplnění a kompletní nové posouzení věci, je podle soudu na místě zrušit rovněž rozhodnutí správního orgánu I. stupně (§ 78 odst. 3 s. ř. s.). Soud současně věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, v němž jsou správní orgány vázány právním názorem soudu (§ 78 odst. 4 a 5 s. ř. s.).
58. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 věta první s. ř. s., podle níž nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce byl plně úspěšný, a má proto právo na náhradu nákladů řízení. Náklady žalobce jsou tvořeny odměnou jeho zástupce za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, žaloba) podle § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), přičemž mimosmluvní odměna za jeden úkon právní služby činí částku 4 620 Kč [§ 7, § 9 odst. 5 advokátního tarifu]. Dále žalobci náleží náhrada hotových výdajů jeho zástupce v paušální výši 450 Kč za každý úkon právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). K tomu soud připočetl náhradu za daň z přidané hodnoty, kterou je zástupce žalobce povinen odvést z odměny a náhrad ve výši 2 130 Kč (§ 57 odst. 2 s. ř. s.) a zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč. Celkem tedy žalobci na náhradě nákladů řízení náleží částka ve výši 15 270 Kč. Soud žalovanému uložil zaplatit náhradu nákladů řízení k rukám zástupce žalobce v přiměřené lhůtě. Žalovaný ve věci úspěšný nebyl, a proto právo na náhradu nákladů řízení nemá.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 28. května 2026

Mgr. Petr Šebek v. r.
předseda senátu